POP EL '26 KA KUKÁTKO 2

Multidruhový divadelní festival pro děti, mládež a rodiny s dětmi

Divadelní spolek TYL Rakovník
Kulturní Centrum Rakovník

PÁTEK
16. ŘÍJNA

Bouřlivé dobrodružství s piráty

Divadlo Kubko Praha
Veronika Krištofová: Pirátská pohádka

Jestliže jste do divadla zamířili, protože si chcete na nějakou tu hodinku posedět v šeru a malinko si zdřímnout, představení divadla KUBKO pro vás nebude to pravé ořechové. Obrňte se proti rozbouřenému moři dětí, které se prožene dostihovými závody. (Jich se budete muset zúčastnit samozřejmě také.)

Dva dospěláky byste lehce zaměnili se dvěma kluky, kteří si v pokojíčku hrají na piráty a mají prazvláštně bujnou fantazii. Zdánlivě za pochodu vymýšlejí zápletku příběhu a jako kouzelník z klobouku vytahuje bílého králíčka, vytahují oni odnikud potřebné loutky a promyšlené dialogy.

Příběhem prolétaly záblesky informací, jejichž celkový obraz herci odhalili, až když to bylo opravdu nutné. Kupříkladu pirátská lékárnička se objeví na samém začátku a závěrem všechny zachrání, jako by se snažila ukrást hlavním postavám reflektory

a říct, že já jsem tady přece ten hrdina. Avšak ve volání o pozornost pirátskou lékárničku překřičí pirátská písnička. Nezpívala ji žádná siréna, a přesto ovládla všechny děti v hledišti, protože zařvat nahlas slovo HEJ! ve správnou chvíli opravdu vyžaduje zapojení každičké rozumové buňky.

Možná jste si mysleli, že ze školky se odchází po spa nebo po o, a to jste se, vážení, středně zmýlili, protože ze školky se odchází až po Pirátské pohádce! Nemohli byste si přece nechat ujít pohled na kapitánovu loď — nejprve zboku, poté zepředu, a nakonec spatříte i její vnitřnosti, které překvapivě neskrývají KK, ale 1+1.

Na závěr mám pro vás několik rad: Nezabíjejte své přátele, neb nevíte, kteří z nich umí couvat s dodávkou, a kdy by se vám to mohlo hodit. Až budete na někoho příště volat, zkuste to třeba pátým pádem. V žádném případě nevěřte kuchaři, a kdyby něco... tak nic. Má úcta.

JUSTINA HANKE

Biografie dřevěného snílka

Naivní divadlo Liberec
P. Sís, K. Fleková, A. Klimešová, R. Smolík: Hvězdný posel

O tom, že Naivní divadlo Liberec není vůbec naivní a moc dobře ví, co dělá, nejsou pochyby. Loni se na festivalu Popelka představilo s dechberoucím představením Červený balónek a letos si pro nás přivezlo inscenaci Hvězdný posel, o životě významného astronoma Galilea Galileiho.

Během padesáti minut nám ukázalo zlomové okamžiky jeho života a přelomové myšlenky, které pro tehdejší společnost nebyly přijatelné, avšak dnes už je považujeme za nezpochybnitelné.

Mladší diváci ocenili obrazotvornost, krásné loutky, kterých bylo odhadem padesát, a vtipné gagy. Starší potěšil skvělý pěvecký a hudební výkon, kulisy, tempo a jevištní osvětlení. Představení také nadchlo svou mystickou atmosférou a vzdělávacím přesahem.

Galileo Galilei byl bezpochyby významnou osobností, ovšem právoplatného uznání se mu dostalo až po smrti. Během života ho jeho výzkum a názory uvrhly v nelibost církve, a proto byl postaven před inkviziční soud. Tehdy totiž názor, že se Země otáčí kolem Slunce, nepřicházel v úvahu. Své učení sice odvolal, ale do konce života byl nucen žít v domácím vězení. Nabízí se tedy otázka: je lepší ztratit svoji pravdu a žít „v poklidu“, nebo za ni bojovat a, v krajním případě, i zemřít? Někdo by Galilea nazval zbabělcem. Není však život tím jediným, co máme? Kde končí hranice odvahy a začíná racionální uvažování?

Příběh, který jsme viděli, provázela Smrtka. Z počátku mazaná a nedočkavá, na konci vstřícná a chápavá. Když si pro Galilea přišla, byli nejspíš oba rádi, že už se shledali. Dala mu za pravdu, že jednou se jeho názory dočkají uznání a pokusila se ho tak uklidnit. Můžeme tento závěr považovat za jasnou zprávu, že čas zahojí všechny rány a smíří nás i s nesmiřitelným? A že se pravda, dřív nebo později, stejně ukáže? V těchto nejasnostech a spekulacích je krásná individuální divácká interpretace.

Na některé otázky ohledně výkladu a pochopení jsem se zeptal primánů rakovnického gymnázia, konkrétně Elišky, Laury, Michala, Jakuba a Artura, kteří příběh zhlédli od 10:30 hodin.

Co jste věděli o Galileu Galileim před tímto představením?
L: Slyšela jsem, že to byl hvězdář a že tvrdil, že je to jinak, než si všichni mysleli a potom za to dostal domácí vězení.
M: Že to byl astronom.
J: Že se dožil přes sedmdesát let, což je dost zvláštní.
A: V podstatě to stejné, co bylo v tom představení.

Dozvěděli jste se něco nového?
E: Hodně jsem se toho dozvěděla, vůbec jsem nevěděla, že měl domácí vězení.
M: Taky to, že měl domácí vězení.
J: Zjistil, že se Země točí kolem Slunce.
A: Měl manželku, která se jmenovala Marina.

Vyhovovalo vám, že bylo představení loutkové?
L: Bylo to hezký, akorát na ně ke konci bylo špatně vidět.
M: Líbilo se mi, že se ty loutky měnily, že byly starší a starší a bylo to jako životopis.
J: Bylo to pěkný, jak to střídali a navazovalo to a šlo to poznat. Akorát bylo dost zvláštní, že to moderovala Smrtka.

Jak jste vnímali Smrtku na konci?
E: Když mu řekla, že pak bude mít pravdu a lidi ho budou uznávat, tak mu udělala radost a on byl šťastný, že měl pravdu.
M: Jako takového operátora.
J: Připadalo mi, že měla působit strašidelně a na konci pak byla hodná.
A: Mně přišla na konci o dost přátelštější a že to tomu Galileovi i vysvětlila.

ONDŘEJ BUREŠ

Záznam z besedy v kruhu

čtvrtek 15. 10., 13 hod.

Naivní divadlo Liberec, Petr Sís, Klára Fleková, Anna Klimešová, Robert Smolík: Hvězdný posel, režie Anna Klimešová

Divadelní děti od 9 do 14 let:
Shrnutí příběhu: „Narodil se, pořád se s někým hádal a umřel.“ Starší to vedlo k přemýšlení, mladší to nebavilo, nerozuměly tomu. Zaujalo: „neodvolám“ — a pak odvolal.
Problém v příběhu: zvířata na konci — byly to noční můry, svědomí, boj s démony, které máme každý v sobě?
Proč tam byl kostlivec? Protože nás provází celý život až do smrti a je vypravěčem.
Kdo byl na začátku na vozíku? Na jméno Koperníka si nikdo nevzpomněl, příběh vnímaly jako retrospektivu Galileiho, a když na konci odjel na koni místo na vozíku, braly to jako nelogičnost.
Moc podnětů najednou — herci, loutky, přestavby — i když práce s loutkami je hodně bavila. Dalekohled původně sloužil pro sledování lidí, ne hvězd. Pletlo se jim, zda byl G. G. astrolog nebo astronom. Nejvíc sledovaly loutkářské věci (např. skákající míček).
Děti si otevřely Google a kreslily, jak vypadá Sluneční soustava podle dnešních poznatků.

13 sedmáků:
Nevěděli dopředu, že jdou do divadla a že se představení bude rozebírat, takže učitelka na poslední chvíli předvybrala ty řečnější. Nejdřív říkali, že to bylo pěkné a loutky hezké. Na začátku byli zmatení, někteří celou první půlku, příběh nepřevyprávěli, vzpomněli si jen na pár obrazů. Jen tři dali dohromady, že šlo o Galileiho, nepochopili, že Marina je jak ta mladá, tak ta starší, která G. G. provází. Nejvíc vytěžili nejkomplikovanější obraz — soud.
Na otázku „o čem?“ — o hvězdách, o vesmíru, země je středem vesmíru, pán si stál za svým názorem. I když G. G. odvolal, pořád tomu věřil… Mladí diskutéři vymýšleli tresty, aniž by přemýšleli, jestli je trestu hoden. Že není, na to upozornili jen dva kluci. Všimli si detailů na loutkách. Kostlivec rovná se čas. Neztotožnili se s hlavní postavou.

Resumé navazující besedy v kruhu:
Chyběla „vstupní data“ — jestliže děti nedostanou dopředu základní informace, nechytají se. A seděly na balkóně, takže to k nim možná „nedoteklo“.
Je to dané charakterem představení — není emoční, spíše odcizené. Spousta věcí člověku dojde, ale jen racionálně.
Pro děti je to natolik nezvyklé, že se jim nepropojují triviální věci — chce to pracovní listy. Třeba ani ne o Galileim jako takovém, ale o vizuálu doby, bestiáře, jak vypadaly kostýmy, kdo jsou jezdci Apokalypsy…
Představení je tmavé — světelně poddimenzované — možná proto hodně únavné.
Uzavírala Mirka C.: Představení je krásné, hravě udělané, ale příliš didaktické — jen ilustruje dané téma.

Divadlo Kubko Praha, Veronika Krištofová: Pirátská pohádka, režie Aja Marečková

Skupina 30 dětí, 1. třída:
Všichni byli nadšení. Slova: Kraken, loď, jak hledali tátu, kytara, závody na koních, kamarádi, žralok, zpívání, boj, bouřka, sirény. Nejvíc věnovali čas tomu dát dohromady příběh. Dali dohromady děj, postavy, kdo byl dobrý a zlý, motivace, to vše s podrobnostmi, do příběhu se ponořili a prožili si ho naplno, pamatovali si i jednotlivé hlášky. Jiné názvy: Vodní pohádka, Mořská pohádka, Záchranná výprava, Parta pirátů, Eliášovo dobrodružství, Pirátský boj. Ve všem se vyznali, jen na konci přemýšleli, jestli byl dostatečně potrestán padouch Kreveta (nejdřív prý ano, po diskusi začali rozebírat způsoby smrti, nakonec došli k tomu, že by byla dobrá omluva, případně useknout ruku nebo namočit na dvě minuty). Chtěli by najít tu maminku. Výtvarná stránka se líbila, jen jeden chlapeček říkal, že má radši živáky, a jeden, že Kraken mu připadal příliš děsivý. Líbily se jim písničky.

Divadelní děti od 9 do 14 let:
Pohádka je pro menší děti, ale ani větší se nenudily. Příběh je jasný, vyjmenovaly všechny postavy i se jmény. Loutkové zábavné divadlo je bavilo. Moc je bavila scéna a jak se pracovalo s loutkami, zajímala je potom technika vodění loutek. Někdy nevěděly, která postava zrovna mluví (při zavěšení loutek). Příliš mnoho interaktivních her pro děti, respektive menší děti kvůli nim ztrácely pozornost, rozdivočely se. Slova: námořníci, moře, dobrodružství, výprava, bouře, písničky, děti... Štvalo je prodlužování scén, nelíbilo se jim pohlaví u Krakena, že odpoutává pozornost. Ale představení je bavilo od začátku do konce.

Beseda v kruhu:
Jarda K.: Divadlo Kubko hraje hlavně v plenéru, na festivaly nejezdí a specializuje se na interakci s publikem. Účinkující hrají s porty — protože např. dnes mají čtyři představení.
Cáfa a spol.: Viděl jsem obě reprízy, na první se děti nenechaly tolik rozdivočit, na druhé ano, ale byly pořád pozorné. Dvě nelogičnosti: kuchaře Krevetu zavřou za trest do špatného podpalubí a Flint se na konci nebrání, že ve skutečnosti neusekl chapadlo (udělal to Kreveta).
Jarda K.: Principál Jakub Křikava jezdí po školách a vyučuje divadlem matematiku.
Eva K. ml.: Užily jsme si to. Připomínalo nám Víťu Marčíka.
Jirka S.: Hodinová stopáž je možná moc.
Cáfa: Tvůrci si to uvědomují, říkali, ať děti nepouštíme do hlediště moc brzy, aby dlouho neseděly. To představení hrají hlavně v plenéru, takže diváctvo se na to nedívá třeba od začátku do konce, ale jen dokud je to baví. A publikum je různorodější, mladí, staří, dívají se na to děti s rodiči apod.

ZAPSALA PETRA RCHTER KOHUTOVÁ

Sedm synů

Martin Hak: Sedm synů

Savanou jdou, krajinou neměnnou,
jen až pravdu najdou, tam někde vepsanou,
o jejich otci, o jeho osudu,
vrátí se chlapci, zpět k matce do domu.

Všechno jejich hledání, nakonec se vyplatí,
Mají velké přání, ať otci život vrátí.
Uspěli synkové, otec osvobozen,
štěstí to takové, jak znovu byl zrozen,
hliněná vesnice, s matkou shledání,
jim scházelo nejvíce, společné k jídlu usedání.

SOFIE GORINČOJOVÁ

Sedmero krkavců

Divadlo Drak Hradec Králové

Záznam z besedy v kruhu

čtvrtek 15. 10., 20 hod.

Martin Hak: Sedm synů

Skupina 25 dětí, 8 do 10 let a zbytek 10-15 let z dramatického kroužku z Nového Strašecí, dvacetiminutová debata:
Bylo nutno jim vysvětlit, co je storytelling. Děti z toho měly krásný pocit, většina by šla na představení znovu, jen kluci sportovci ne. Těm menším to bylo ke konci dlouhé, ale unesly to. Všichni byli schopni převyprávět příběh a vnímali happy end. Barvy: hnědá, béžovooranžová, růžová, zlatá — jasné nejen proto, že se příběh odehrává v Africe; také šedá jako prach. Byli překvapeni, že účinkující je schopen vycházet z jejich otázek, reakcí apod. Uměli si představit prostředí, vyzobávali si krásné vztahové věci, reflektovali pocit pohody: „Takový by měl být každý tatínek (jako Martin Hak).“

Mix dětí z dramaťáku 9-13 let:
Bavilo je ukotvení do Afriky (exotika) a díky přiblížení reálií a Martinově sugesci měli pocit, že jsou přímo tam. Úvod byl zbytečně dlouhý, ale vlastně by se bez něho neobešli. Příběh byl super — takže se hledalo, kde vlastně začíná — přečetli ho, rozuměli mu. Doporučili by ho stejně starým nebo starším kamarádům, mladším asi ne. Na dotaz, zdali je tohle pro ně divadlo — „vlastně jo, hodně málo, ale je to divadlo“. Martin Hak na ně nic nehraje.
Jarda K.: Bavilo mě to celou dobu, navzdory prodlouženému času (domluveno bylo 45 minut, představení trvalo 105!). Martin Hak má charisma, dokáže si diváky získat, což je dar.
(Martin Hak byl debatě přítomen, takže je dále oslovován přímo a odpovídá.)
Mirka C.: Stal jste se jednou z rovin příběhu. A umíte s dětmi navázat komunikaci, navíc je vidět, že vás to baví. Povede se vám vždycky navázat s nimi kontakt?
Martin H.: Málokdy ne. Ale mám zážitek, že nechtěly příběh v té podobě, v jaké se jim nabízel, a chtěly dělat něco jiného... Příběh důležitý není, nemusí se dovyprávět — ale důležité je setkání. Vypravěč je průvodce dějem, a jestliže potřebuje něco zahrát, udělá to rychle a vrátí se k vyprávění. Částečně to je divadelní — třeba když si dám na hlavu lví lebku a nemám ji tam.
Jarda K.: Reagujete na všechno, co diváci nabídnou. A pokud to odmítnete, tak je to vždycky v interakci s dítětem. Práce se ztišeným hlasem je záměr?
Martin H.: Ano. Hulákání zná každý. Odmítám porty a více než stočlenné publikum... Viděli jste můj způsob pobytu na jevišti — ale vypravěčů je spousta a každý má svůj způsob. Hlavní je vidět ve své hlavě navazující obrazy příběhu, který vyprávíte.
Veronika S.: Bylo skvělé sledovat, jak děti sedící vpředu na lavičce postupně stekly na zem a visely vám na rtech... Po konci představení se k vám docela nahrnuly děti...
Martin H.: Měly otázky o tom vyprávěném světě.
Eva K. ml.: Vy jste v nich totiž vzbudil pocit, že jste tam byl.
Martin H.: Nebyl. Ale je důležité, aby se diváci necítili obelhaní. Taky nemám rád, když vypravěč nepřizná inspiraci. Existuje třeba konvence, které se říká „lavice bláznů“ a na té sedí lháři, ti, kteří si vyprávění čistě vymýšlejí... (... a následuje povídání o různých konvencích. Oslovte Martina Haka, a pokud budete mít dost času, odvypráví vám to.)

Divadlo Drak Hradec Králové, podle B. Němcové, scénář: Barbora Kamenická Pokorná, Jakub Vašíček: Sedmero krkavců, r. Jakub Vašíček

Divadelní děti od 9 do 17 let (zpráva Evy K. a Jirky S.):
Víceméně původní pohádku neznaly, některé si vzpomněly na film. Představení byly plné, chtěly o tom mluvit hned a hodně, vlastně jsme to ještě nedopovídali. Příběh jsme dávali dohromady krůček po krůčku. Úvod si vysvětlili, že divadelníci připravují divadlo a přijde dítě, které je ruší, startem příběhu je stisk čudlíku („bum efekt“). Dohadovali se, kdo byl svlečený pán a neviděli z balkónu hnízdo. Hodně skákali v ději, lineárně to nebylo možno převyprávět. První část — rodina a holčička — byla srozumitelná, do kopnutí do bedny a nalezení košil to bylo jasné. Pak se ztratili ve vzpomínkách — co přišlo od maminky, co přišlo od táty, co přišlo z panenky, tedy od Bohdany. S elektronikou neměly problém, pochopily, že to jde od minulosti (magnetofon, fotky, video, u kluka kytara akustická, pak kytara elektrická atd.), video by pro ně mohlo být radši černobílé než barevné, jen mobil se jim zdál přes čáru. Měli problém, jestli byla Bohdanka ve vrbě zavřená nebo ne — pokud ano, jak otěhotněla? A kolik bylo sestře? Cokoliv od 39 let výš, byla to vykopávka. Klukovi bylo mezi 18 a 25. Kolik bylo Bohdance? Chtěla šatičky s jednorožcem, takže byla malá, s košilemi se patlala pár měsíců, takže rodila ve třinácti...?!?! Skoro se neznali, nemluvili spolu, a už se brali?!?! Měli problém s časem. Nerozuměli upálení — panenka pro ně nebyla ztotožněný symbol, protože Bohdanka sedí ve vrbě a celou dobu na to kouká.

Beseda v kruhu (většinou) dospělých — shrnutí:
Je nutné znát základní příběh, pak si člověk užívá divadelní nadstavbu, spíš než vyprávěněí příběhu jde o variace na dané téma. Má to leccos společného s Hvězdným princem — temnotu a nutnost mít „vstupní data“. Zklamání z konce — všechno je efektní a dokonale technicky udělané — a místo katarze nastane nakonec jen šest košil a kapela? Někteří si nespojili akvárium s princem, mimo jiné proto, že špatně viděli — bylo to bylo kontra svícené. Největší přínos je v nahlížení pohádky nejsoučasnějšími prostředky a je to důsledně udělané, zcela zmizel realismus Boženy Němcové. Výsostně inspirativní představení v použití scénické techniky — a lze ho také vnímat jako zprávu o technice, která ničí čím dál víc komunikaci.

ZAPSALA PETRA RICHTER KOHUTOVÁ

Rakovník KC Rakovník
Redakce: Justina Hanke, Laura Sorrosa Arrata, Ondřej Bureš, Sofie Gorinčojová
Foto: Jan Švácha, Nela Cafourková. Sazba: Radek Pokorný. Šéfredaktorka: Petra Slížková